

NGUYỄN THỊ THANH HỒNG

MODULE TH

33

**THỰC HÀNH DẠY HỌC
PHÂN HOÁ Ở TIỂU HỌC**

A. GIỚI THIỆU

Một trong những điều kiện tiên quyết để dạy học phân hoá ở tiểu học mang lại những hiệu quả như mong muốn là mỗi giáo viên tiểu học cần phải có kĩ năng thiết kế và thực hiện thành thạo các hoạt động dạy học theo quan điểm phân hoá cho từng bài học, từng đối tượng học sinh trong các giai đoạn và điều kiện dạy học khác nhau.

Module TH 33 được xây dựng nhằm giúp mỗi giáo viên tiểu học có thể vận dụng một cách sáng tạo những tri thức lí thuyết về dạy học phân hoá vào công việc giảng dạy thực tế của bản thân một cách hiệu quả, góp phần đổi mới phương pháp dạy học, đáp ứng yêu cầu ngày càng cao về chất lượng dạy học và giáo dục trong các nhà trường hiện nay.

B. MỤC TIÊU

1. MỤC TIÊU CHUNG

Module TH 33 nhằm hình thành cho giáo viên tiểu học kĩ năng, tiến hành dạy học phân hoá ở tiểu học một cách hiệu quả.

2. MỤC CỤ THỂ

2.1. Về kiến thức

- Trình bày được các bước lập kế hoạch dạy học phân hoá phù hợp với điều kiện và đối tượng học sinh tiểu học.
- Phân tích được những căn cứ để xác định mục tiêu bài học.
- Trình bày được cách thiết kế các hoạt động học tập theo dạy học phân hoá.
- Biết rõ các cách thức đánh giá kế hoạch bài học trong từng môn học, từng giai đoạn của quá trình dạy học.

2.2. Về kĩ năng

Sử dụng tri thức của module này để vận dụng một cách sáng tạo vào công tác giảng dạy góp phần giải quyết tốt các vấn đề trong thực tiễn dạy học ở tiểu học hiện nay:

- Có kĩ năng thiết kế được kế hoạch dạy học phân hoá phù hợp với điều kiện và đối tượng học sinh.
- Có kĩ năng thực hiện được kế hoạch dạy học phân hoá đã thiết kế.

- Có kĩ năng phân tích, đánh giá được một số kế hoạch bài học theo quan điểm dạy học phân hoá đã thiết kế.
- Có khả năng đưa ra những đề xuất, ý tưởng nhằm hoàn thiện hơn việc xác định mục tiêu, thiết kế hoạt động và đánh giá kế hoạch bài học theo quan điểm dạy học phân hoá.

2.3. Về thái độ

- Có thái độ học tập, thực hành trong từng module một cách khoa học, độc lập, tích cực và sáng tạo.
- Có nguyện vọng vận dụng lí thuyết dạy học phân hoá vào quá trình dạy học của bản thân ở các trường tiểu học.
- Có sự nỗ lực, ý chí khắc phục những khó khăn, trở ngại cả về mặt chủ quan và khách quan để đạt được hiệu quả cao trong đổi mới phương pháp dạy học nói chung, trong dạy học phân hoá nói riêng.

C. NỘI DUNG

TT	Nội dung	Thời gian
1	Kế hoạch dạy học phân hoá ở tiểu học	2 tiết
2	Xác định mục tiêu bài học theo quan điểm dạy học phân hoá	5 tiết
3	Thiết kế các hoạt động học tập trong dạy học phân hoá	5 tiết
4	Đánh giá kế hoạch bài học trong dạy học phân hoá	3 tiết

Nội dung 1

KẾ HOẠCH DẠY HỌC PHÂN HOÁ Ở TIỂU HỌC

MỤC TIÊU:

Sau khi học xong nội dung này, học viên sẽ:

- Trình bày được các bước lập kế hoạch trong dạy học phân hoá ở tiểu học dựa trên kế hoạch chung do Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành.
- Có kĩ năng vận dụng linh hoạt, sáng tạo tri thức lí thuyết vào thực hành xây dựng kế hoạch dạy học theo quan điểm dạy học phân hoá trong các tiểu module tiếp theo và trong thực tiễn giảng dạy của bản thân.
- Có thái độ đúng đắn trong học tập và thực hành.

KIỂM TRA ĐẦU VÀO:

- 1) Anh/chị hiểu kế hoạch dạy học là gì?
- 2) Anh/chị hãy phân tích kế hoạch dạy học ở tiểu học theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo. Kế hoạch chung đó có mối liên hệ đến việc dạy học phân hoá như thế nào?
- 3) Có ý kiến cho rằng dạy học thêm cho học sinh tiểu học theo yêu cầu và nguyện vọng của phụ huynh học sinh cũng được coi là một dạng dạy học phân hoá. Bằng hiểu biết về dạy học phân hoá, anh/chị hãy bày tỏ quan điểm của mình về ý kiến trên.

CÁC HOẠT ĐỘNG:

Hoạt động 1: Kế hoạch dạy học (theo nghĩa rộng) ở tiểu học

1. Nhiệm vụ

- *Nhiệm vụ 1:* Đọc và tiếp nhận các thông tin về hoạt động.
- *Nhiệm vụ 2:* Học viên suy nghĩ và trả lời câu hỏi: “Kế hoạch dạy học theo nghĩa rộng là gì?”.
- *Nhiệm vụ 3:* Sau khi trả lời câu hỏi trên, học viên tiếp tục suy nghĩ câu hỏi thứ hai: “Quy định chung của Bộ Giáo dục và Đào tạo về kế hoạch dạy học tiểu học như thế nào?”.
- *Nhiệm vụ 4:* Chuẩn xác lại định nghĩa kế hoạch dạy học theo nghĩa rộng nhất.

2. Thông tin phản hồi cho hoạt động 1

Kế hoạch dạy học (theo nghĩa rộng) ở tiểu học:

Có nhiều định nghĩa về kế hoạch dạy học:

- Là văn bản của Bộ Giáo dục và Đào tạo quy định thành phần các môn học được nghiên cứu trong nhà trường, trình tự nghiên cứu những môn học đó theo các năm học và số giờ dành cho nghiên cứu mỗi môn trong từng lớp.
- Là văn bản do Nhà nước quy định thành phần các môn học được nghiên cứu trong nhà trường, phân bổ các môn học theo năm học, chỉ rõ số giờ (bài học) dành để nghiên cứu mỗi môn trong tuần.

- Là văn bản quy định thành phần các môn học trong Nhà trường, trình độ dạy các môn trong từng năm, từng giờ, từng lớp, số giờ dành cho từng môn học trong cả năm, trong từng tuần, cấu trúc về thời gian của năm học.
- Như vậy, có thể hiểu kế hoạch dạy học là văn kiện do Nhà nước ban hành, trong đó quy định:
  - + Các môn học, các hoạt động giáo dục cơ bản.
  - + Trình độ tiến hành các môn học, các hoạt động giáo dục cơ bản.
  - + Tổ chức năm học: Số tuần thực học, số tuần lao động và nghỉ; chế độ học tập hằng tuần, hằng ngày.
- Giáo dục tiểu học được thực hiện theo hai giai đoạn:
  - + Giai đoạn 1: Ở lớp 1, 2, 3, có sáu môn học: Tiếng Việt, Toán, Đạo đức, Tự nhiên và Xã hội, Nghệ thuật và Thể dục.
  - + Giai đoạn 2: Ở các lớp 4, 5, có chín môn học: Tiếng Việt, Toán, Đạo đức, Khoa học, Lịch sử và Địa lí, Kỹ thuật, Âm nhạc, Mỹ thuật và Thể dục.
- Ở cả hai giai đoạn, mỗi lớp trong một tuần có một tiết hoạt động tập thể dành cho sinh hoạt lớp, Sao Nhi đồng, Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh, được tổ chức trong hoặc ngoài phòng học.
- Các trường đã chuẩn bị đầy đủ về điều kiện có thể tổ chức dạy Ngoại ngữ, Tin học và thực hiện chương trình dạy học tự chọn, giáo dục địa phương theo quy định của chương trình các môn học.

Hoạt động 2: Kế hoạch dạy học phân hoá ở tiểu học

1. Nhiệm vụ

- *Nhiệm vụ 1:* Đọc và tiếp nhận các thông tin về hoạt động.
- *Nhiệm vụ 2:* Học viên suy nghĩ và trả lời các câu hỏi liên quan đến nội dung của hoạt động:
  - + Trên cơ sở khái niệm kế hoạch dạy học theo nghĩa rộng, anh/chị hiểu kế hoạch dạy học phân hoá là gì?
  - + Kế hoạch dạy học phân hoá do ai thiết kế và thực hiện?
  - + Khi xây dựng kế hoạch dạy học phân hoá, người giáo viên cần lưu ý điều gì?
- *Nhiệm vụ 3:* Ghi nhanh các phương án trả lời ra giấy.
- *Nhiệm vụ 4:* Chính xác hoá lại những tri thức liên quan đến kế hoạch dạy học phân hoá.

2. Thông tin phản hồi cho hoạt động 2

Kế hoạch dạy học phân hoá ở tiểu học:

- Trên cơ sở khái niệm “kế hoạch dạy học” theo nghĩa chung nhất, có thể hiểu: Kế hoạch dạy học phân hoá là văn bản do người giáo viên xây dựng dựa trên những yêu cầu của kế hoạch dạy học tiểu học nói chung nhằm đảm bảo phù hợp với từng nhóm học sinh hoặc từng học sinh trong một tập thể lớp.
- Khi lập kế hoạch dạy học phân hoá, người giáo viên tiểu học cần lưu ý:
  - + Căn cứ vào kế hoạch chung của giáo dục tiểu học, vì phân hoá là con đường tốt nhất để thực hiện giáo dục đồng bộ, mọi kế hoạch dạy học phân hoá được thiết lập là để kế hoạch đồng bộ được thực hiện tối ưu nhất đối với từng đối tượng học sinh.
  - + Cần hiểu rõ học sinh/nhóm học sinh trước khi lập kế hoạch.
  - + Căn cứ vào những điều kiện cụ thể cho kế hoạch đảm bảo tính khả thi.
- Các bước lập kế hoạch dạy học phân hoá:
  - + Bước 1: Xác định mục tiêu bài học.
  - + Bước 2: Thiết kế các hoạt động học tập.
  - + Bước 3: Đánh giá kế hoạch bài học.

KIỂM TRA ĐẦU RA:

- 1) Việc học sinh tiểu học của một số dân tộc thiểu số vừa học tiếng phổ thông, vừa học tiếng của dân tộc mình có phải là một biểu hiện của dạy học phân hoá không? Hãy giải thích vì sao.
- 2) Anh/chị hãy so sánh các bước lập kế hoạch dạy học nói chung và kế hoạch dạy học phân hoá nói riêng.

Nội dung 2

XÁC ĐỊNH MỤC TIÊU BÀI HỌC THEO QUAN ĐIỂM DẠY HỌC PHÂN HOÁ

MỤC TIÊU:

Sau khi học xong nội dung này, học viên sẽ:

- Trình bày được sự cần thiết phải xác định mục tiêu dạy học nói chung và mục tiêu dạy học phân hoá nói riêng.

- Biết cách xác định mục tiêu cho các hình thức dạy học phân hoá phù hợp với đối tượng học sinh.
- Thực hành xác định mục tiêu cho một bài dạy/một hoạt động giáo dục theo quan điểm dạy học phân hoá.

KIỂM TRA ĐẦU VÀO:

1) *Anh/chị hiểu mục tiêu dạy học là:*

- a. Kết quả chắc chắn đạt được của quá trình dạy học.
- b. Kết quả mong muốn đạt được của quá trình dạy học.
- c. Kết quả cần đạt được của quá trình dạy học.

2) *Ý nghĩa của việc xác định mục tiêu dạy học là:*

- a. Định hướng cho hoạt động dạy học.
- b. Là tiêu chuẩn đánh giá kết quả của quá trình dạy học.
- c. Cả hai ý nghĩa trên.

CÁC HOẠT ĐỘNG:

Hoạt động 1: Khái niệm, ý nghĩa của việc xác định mục tiêu dạy học phân hoá

1. Nhiệm vụ

- *Nhiệm vụ 1:* Đọc và tiếp nhận các thông tin về hoạt động.
- *Nhiệm vụ 2:* Học viên suy nghĩ và trả lời nhanh các câu hỏi về khái niệm và ý nghĩa của việc xác định mục tiêu dạy học nói chung, dạy học phân hoá nói riêng:
  - + Xác định mục tiêu dạy học có ý nghĩa gì đối với mỗi giáo viên?
  - + Trong dạy học phân hoá, tại sao cần xác định mục tiêu dạy học trước khi tiến hành?
- *Nhiệm vụ 3:* Thể hiện các phương án trả lời ra giấy.
- *Nhiệm vụ 4:* Chính xác hoá lại kiến thức về mục tiêu dạy học phân hoá, những căn cứ để xác định mục tiêu dạy học phân hoá.

2. Thông tin phản hồi cho hoạt động 1

Khái niệm, ý nghĩa của việc xác định mục tiêu dạy học phân hoá:

- *Khái niệm mục tiêu dạy học phân hoá:* Là việc xác định cái đích cần đạt được/mô tả những gì mà dạy học phân hoá cần đạt được trong tương lai.

Mục tiêu dạy học phân hoá có quan hệ chặt chẽ với mục đích, mục tiêu dạy học nói chung.

- *Phân loại các mục tiêu dạy học phân hoá:* Được thể hiện ở các mức độ tri thức, kĩ năng, thái độ mà mỗi học sinh đạt được trong quá trình dạy học.
- *Ý nghĩa của việc xác định mục tiêu dạy học phân hoá:*
  - + Là cơ sở định hướng cho việc lựa chọn nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức dạy học, cách thức tác động đến từng nhóm/cá nhân học sinh.
  - + Là tiêu chuẩn để kiểm tra, đánh giá kết quả dạy học phân hoá.
- *Những căn cứ để xác định mục tiêu dạy học phân hoá:*

Để xác định mục tiêu dạy học phân hoá, cần phải trả lời các câu hỏi sau:

  - + Những mục tiêu học tập nào cần hướng đến như là kết quả của việc giảng dạy?
  - + Những nội dung nào cần phải giảng dạy và học tập để đạt được các mục tiêu đó?
  - + Làm thế nào để đạt được các mục tiêu đó?
  - + Làm cách nào để đánh giá kết quả cuối cùng?

Cụ thể, cần xác định:

  - + Các phép phân loại mục tiêu học tập.
  - + Mục tiêu giáo dục – đào tạo con người Việt Nam trong giai đoạn hiện nay.
  - + Chương trình dạy học nói chung và chương trình dạy học môn học nói riêng.
  - + Sách giáo khoa/Giáo trình.
  - + Mục tiêu giáo dục của địa phương, phương hướng hoạt động của nhà trường, của lớp học.
  - + Đặc điểm của đối tượng học sinh.
  - + Các điều kiện, phương tiện hỗ trợ dạy học.

Hoạt động 2: Thực hành xác định mục tiêu dạy học phân hoá

1. Nhiệm vụ

- *Nhiệm vụ 1:* Mỗi học viên thực hành xác định mục tiêu dạy học phân hoá trong một tiết học, bài học cụ thể (Có 15 phút để thực hành xác định mục tiêu).

- *Nhiệm vụ 2:* Các thành viên chia sẻ kết quả làm việc cá nhân của mình với các thành viên khác.
- *Nhiệm vụ 3:* Nhận xét, đánh giá phần thực hành của bản thân và đồng nghiệp.
- *Nhiệm vụ 4:* Rút ra các kết luận su phạm về việc xác định mục tiêu dạy học phân hoá.

2. Thông tin phản hồi cho hoạt động 2

Thực hành xác định mục tiêu dạy học phân hoá:

- Xác định các tiêu chí đánh giá chính xác mục tiêu:
  - + Xác lập một lượng đủ các mục tiêu cho từng thời lượng và đơn vị giảng dạy (một năm, một học kì, một đơn vị giảng dạy, một bài).
  - + Xác lập mục tiêu học tập toàn diện mô tả được các loại hình học tập quan trọng của đơn vị giảng dạy.
  - + Xác lập mục tiêu học tập phản ánh mục đích giáo dục của nhà trường, địa phương, đất nước.
  - + Xác định mục tiêu học tập cao nhưng khả thi, mục tiêu học tập phải thách thức người học và có được cấp độ kết quả cao nhất.
  - + Xác lập mục tiêu học tập nhất quán với những nguyên tắc và động cơ học tập của người học.
  - + Xác lập mục tiêu học tập trước khi dạy để giáo viên và học sinh ý thức được và thực hiện trong suốt quá trình dạy học.
- Định hướng xây dựng các mục tiêu học tập:
  - + Trình bày mục tiêu học tập bằng các động từ có thể lượng hoá được. Mục tiêu học tập được nêu ra ở mức cụ thể, vừa phải.
  - + Xây dựng bằng cách kết hợp, phóng tác theo các phép phân loại mục tiêu học tập khác nhau từ việc so sánh, đối chiếu chúng, hoặc có thể nêu một mục tiêu tổng quát hơn, sau đó nêu ra những mục tiêu cụ thể, chi tiết chỉ ra những loại hoạt động khác nhau phải thể hiện của học sinh.
- Từ mục tiêu học tập, định ra các tiêu chuẩn học tập bao gồm: tiêu chuẩn nội dung và tiêu chuẩn thực hành.

- + Tiêu chuẩn nội dung: Trình bày những gì người học có thể biết, hiểu và có thể làm được.
- + Tiêu chuẩn thực hành: Chỉ ra mức độ thành thạo phải được thể hiện cho biết mức độ đạt được các tiêu chuẩn nội dung. Tiêu chuẩn thực hành cũng có thể hiểu là sự trình bày những gì người học phải làm và các mức độ khác nhau của chúng.
- Để đảm bảo chức năng kiểm tra, đánh giá, cần xác định các tiêu chí:
  - + Mô tả rõ ràng, có tính công khai các khía cạnh hoặc kích cỡ các hoạt động thực hành của người học nhằm:
    - Xác định rõ công việc đạt được ở mức nào: giỏi, khá, trung bình, yếu, kém.
    - Giúp cho người học và những người có liên quan biết được mục tiêu và các tiêu chí học tập để phấn đấu thực hiện.
    - Có các hướng dẫn đánh giá quá trình học tập nhất quán, không thiên vị.
    - Người học có cơ sở để tự đánh giá công việc của họ.
  - + Hệ thống mục tiêu học tập nên được xác định ngay từ đầu quá trình dạy học và được thể hiện trong kế hoạch, chương trình dạy học.
  - *Thực hành xác định mục tiêu dạy học phân hoá cho một bài học cụ thể:*
Mỗi học viên có 15 phút để thực hành nhanh xây dựng mục tiêu dạy học phân hoá trong một tiết học/bài học cụ thể.

Lưu ý trong bài thực hành: Mục tiêu dạy học phân hoá được xác định đảm bảo các yêu cầu đã nêu trong phần lí thuyết. Từng tiêu chí đưa ra phải lượng hoá được, đảm bảo tính khả thi, tránh dùng những từ chung chung khi đưa ra mục tiêu.

KIỂM TRA ĐẦU RA:

- 1) *Tại sao nói mục tiêu dạy học phân hoá không thể tách rời mục tiêu dạy học tổng thể?*
- 2) *Phân tích những khó khăn mà anh/chị gặp phải khi thực hành xác định mục tiêu dạy học phân hoá và những phương án để khắc phục.*